

Delegacija Sveučilišta Jurja Dobrile i srednjih škola iz Pule i Rovinja u posjetu Fondaciji Messina

PARKOVI ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Sicilijanski model revitalizacije tvrđava koje su oduzete mafiji

Horcynus Orca

Revitalizacijom zapuštenih prostora lokalnog fortifikacijskog sustava, koje je nekad koristila mafija, nastali su multimedijalni digitalni sadržaji temeljeni na virtualnoj stvarnosti, namijenjeni znanstvenicima, istraživačima, turistima, ali i školama svih razina, s ciljem istraživanja interaktivnog djelovanja književnosti, povijesti, mitologije, društvenih i prirodnih znanosti, predstavljenih u novim medijima

NAPISALA I SNIMILA
Doc.dr.sc. Nataša Urošević

Palermo, Siracusa, Agrigento i Taormina biseri su Sicilije i omiljena odredišta ljubitelja kulturne baštine. Još jedna grčka kolonija, najpoznatija po mitskom tjesnacu, svakako zaslužuje posjet, ne samo zbog vrijednog spomeničkog nasljeđa očuvanog i nakon katastrofalnog potresa 1908. godine. Zahvaljujući grupi entuzijasta, okupljenih u neprofitnoj fondaciji koja uporno radi na revitalizaciji kulturne baštine kroz društvene inovacije i brine za najugroženije razvijajući programe urbane revitalizacije i energetske tranzicije, Messina je postala europski primjer dobre prakse društvenog poduzetništva koji spominju brojne međunarodne organizacije.

Drevni pomorski put

Mesinski tjesnac, tri kilometra širok prolaz, drevni pomorski put između zapadnog i istočnog Mediterana, spominje već Homer, koji u Ilijadi i Odiseji dojmive stihove

posvećuje sirenama Scili i Haribdi, metaforama opasnosti s kojima su se susretali pomorci ploveći kroz jake struje i virove na susreću Jonskog i Tirenskog mora. I Argonauti i Odisej uspješno su prošli kroz tjesnac, nakon niza iskušenja kojima je prijatelj mitska neman

U Forte Petrazza nad Mesinskim tjesnacem organiziraju se i radionice za ranjive skupine, poput mladih koji prerano napuštaju obrazovni sustav

Na ulazu u mesinsku luku dočekuje vas Madonnina del Porto, svjetionik izgrađen 1937. kao poklon pape Pia XI, uz i danas vidljiv blagoslov "Vos et ipsam civitatem benedicimus"

Scila s kopnene u Kalabriji i Haribda sa sicilijanske strane tjesnaca. Da se zapravo radi o virovima koji nastaju u susretu jakih morskih struja Jonskog i Tirenskog mora, koje znaju na površinu izbaciti i čudovišne "morske nemani" iz dubine oceana, saznali smo od znanstvenika i kustosa u kreativnom klasteru Horcynus Orca za studijskog posjeta mesinskom sveučilištu i znanstvenim parkovima koje vodi lokalna neprofitna fondacija Messina.

Do Messine se stiže letom iz Trsta preko obližnje zračne luke u Cataniji, ili tradicionalno brodom, nakon jednosatne plovidbe trajektom iz Reggio di Calabria. Radoznale putnike na ulazu u luku dočekuje Madonnina del Porto - svjetionik

Antičko kazalište u Taormini

Katedrala u Palermu

Forte Petrazza - jedna od 23 utvrde u fortifikacijskom sustavu koji je čuvao Mesinski prolaz

izgrađen 1937. kao poklon pape Pia XI, uz i danas vidljiv blagoslov "Vos et ipsam civitatem benedicimus". Zanimljivo je da je Messina električnu struju dobila upravo nakon tog posjeta i to osobnom Papinom intervencijom iz Vatikana!

Park Horcynus Orca

O čudima moderne tehnike svjedoče i dva impozantna stupa, 232 metra visoka čelična tornja koji su od 1955. do 1994. prenosili struju 220-voltnim kablovima preko Mesinskog tjesnaca, a danas predstavljaju zaštićene spomenike industrijske baštine i svojevrsne simbole modernizacije juga Italije, koji se koriste za meteorološke opservacije i vježbe spašavanja. Torre Faro zaštitni je znak fondacije Horcynus Orca, koja se prostire uz prekrasnu pješčanu plažu na rtu Pelora, najužem sjevernom rubu Mesinskog prolaza, koji dijele Tirensko od Jonskog mora i kupaćima pruža jedinstven doživljaj plivanja u vrtlozima suprotstavljanih morskih struja.

Urbana regeneracija i društvena revitalizacija, energetske i stambene zajednice, tehnološke inovacije u zaštiti i valorizaciji kulturne baštine, društveno poduzetništvo - ključne su teme ovog kreativnog inkubatora, pojašnjava nam Giaco-

Muzej suvremene umjetnosti Mediterana u jednoj od tvrđava

Pješčana plaža uz Horcynus Orca

skom razvoju dizajniranjem, eksperimentiranjem i promicanjem novih socio-ekonomskih pristupa i paradigmi, gdje pojedinci isključivo iz glavnih razvojnih politika imaju prilike sudjelovati u inicijativama participativnog građanstva, objašnjavaju predstavnici Fondacije, Lucrezia Pirano i Giacomo Pinaffo. Forte Petrazza, prekrasna utvrda koja je u prošlosti nadgledala prolaz Mesinskim tjesnacem prenamijenjena je u kreativan klaster posvećen društvenim inovacijama i edukativnim radionicama za ranjive skupine, poput mladih koji prerano napuštaju obrazovni sustav.

Fondacija djeluje na desetak lokacija oko Messine i na cijelom području Sicilije, gdje kroz spomenute parkove znanosti i umjetnosti te kulturne i kreativne klaster nastoje aktivno rješavati najvažnije društvene probleme, poput nezaposlenosti i kriminala. Na Siciliji je, naime, nezaposleno 40 posto stanovnika i čak 70 posto mladih, što predstavlja gorući društveni problem. Rješavanju ključnih društvenih i ekonomskih izazova talijanskog i europskog juga posvećeno je i desetak aktualnih projekata kojima Fondacija, kroz konzorcije s uglednim europskim partnerima, nastoji osmisliti održivu budućnost razvijajući programe socijalne pravde, odgovore na klimatske promjene te akcijske planove zelene otpornosti.

Među partnerima su i lokalno sveučilište u Messini, ali i hrvatske udruge i sveučilišta, poput splitske CEDRA-e, klastera za eko-društvo

Dogovorena suradnja

Na poziv društvenih inovatora sa Sicilije, mesinsku fondaciju i sveučilište osnovano daleke 1548. Te Srednju školu "Antonello Messina" u okviru aktualnog europskog projekta KLIK posjetila je delegacija pulskog Sveučilišta Jurja Dobrile, pulske Škole za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu te Škole za odgoj i obrazovanje i rovinjske Strukovne škole Eugena Kumičića. Na sastancima su prodiskutirane mogućnosti primjene dobre prakse u programima urbane regeneracije i društvenog poduzetništva te dogovorena suradnja u kreiranju zajedničkih projekata, studijskih i obrazovnih programa posvećenih društvenim inovacijama i reintegraciji mladih, održivom zapošljavanju ranjivih skupina te razmjeni istraživača, nastavnika, studenata i učenika.

Pulska delegacija s predstavnicima Sveučilišta u Messini

Održivost i socijalna pravda

Revitalizacijom zapuštenih prostora lokalnog fortifikacijskog sustava, koje je nekad koristila mafija, nastali su multimedijalni digitalni sadržaji temeljeni na virtualnoj stvarnosti, namijenjeni znanstvenicima, istraživačima, turistima, ali i školama svih razina, s ciljem istraživanja interaktivnog djelovanja književnosti, povijesti, mitologije, društvenih i prirodnih znanosti, predstavljenih u novim medijima. U prostorima stare tvrđave organiziraju se i projekti prilagođene djeci s autizmom u suradnji s Nacionalnim centrom za istraživanje (Centro Nazionale della Ricerca).

Horcynus Orca samo je jedan od parkova znanosti i umjetnosti koje je pokrenula Fondazione di Comunità Messina (<https://fdcmessina.org/>), neprofitna zaklada posvećena društvenim inovacijama, energetskoj tranziciji, cirkularnoj ekonomiji i urbanoj regeneraciji kroz strateške participativne inicijative temeljene na znanosti i umjetnosti, doznajemo od Giulije Miotto, doktorice filozofije iz Perugia, koja se posvetila radu s osjetljivim skupinama u lokalnoj zajednici, posebno mladim nezaposlenim osobama kroz napredan klaster društvene ekonomije na Siciliji.

Klaster teži socijalnoj pravdi i održivom gospodarskom i ljud-

stvene inovacije i razvoj. I pulsko Sveučilište pozvano je na suradnju u projektima društvenog poduzetništva i eko-socijalnih inovacija kroz urbanu revitalizaciju i razvoj kreativnih klastera. Uspješni modeli znanstvenih parkova i poduzetničkih inkubatora, poput kreativnih klastera Forte Petrazza i Horcynus Orca, predstavljaju ujedno i primjer dobre prakse za revitalizaciju pulskog fortifikacijskog sustava i napuštenih vojnih zona, a suradnja se nastavlja kroz zajedničke europske projekte, zaključili su predstavnici delegacija Pule i Messine na kraju plodnog projektnog tjedna.